

8,3 er folkeskoleelevers karaktergennemsnit i Hørsholm Kommune.

5,6 er folkeskoleelevers karaktergennemsnit i Lolland Kommune.

Kilde: Jyllands-Posten

JOB. Når uorganiserede arbejdsgivere har flere fagbevægelser at vælge imellem, kan det give mulighed for at 'shoppe' efter den billigste aftale. Det kan blive resultatet af det opbrud i den gule fagbevægelse, der udspiller sig netop nu. Arkivfoto: Rasmus Baaner

Fagbevægelse. Er de gule blevet farveblinde?

Der er opbrud i den 'gule bevægelse'. Udviklingen varslar nye kampe på arbejdsmarkedet.

ANALYSE

I disse dage bliver der slået søm i de sidste overenskomster på det private område (OK17). Senest kom transportområdet og byggeriet i hus. Men i skyggen af denne danske model lever en 'gul model', der inden for de seneste måneder – uden alt for meget opmærksomhed – har gennemgået store forandringer. Gamle alliancer er blevet brudt, og nye er kommet til. Denne udvikling kan få stor betydning for det danske arbejdsmarked og den fremtidige regulering af det. Det begyndte for alvor i det tidlige efterår 2016, hvor Kristelig Fagforening (Krifa), Danmarks fjerdestørste fagfor-

LAUST HØGEDAHL

ening målt på medlemmer, på et ekstraordinært repræsentantskabsmøde besluttede at opsige overenskomster og samarbejdet med søsterorganisationen, Kristelig Arbejdsgiverforening (KA). Dermed blev et mere end hundreårigt gammelt samarbejde og alliance brudt. KA valgte efterfølgende ganske overraskende at kontakte den anden gule fagforening, Det Faglige Hus, for at indlede et samarbejde. 22. februar i år kunne KA og Det Faglige Hus så annoncere, at de to parter havde indgået en aftale – en overenskomst – der træder i kraft 17. september 2017, samme dag, som overenskomsten mellem KA og Krifa udløber. Hvis baglandene altså godkender aftalen. Det vil i så fald også blive den første landsdækkende overenskomst for Det Faglige Hus. Men hvorfor opsiger Krifa aftalen med KA, hvad vil Danmarks fjerdestørste fagforening nu, og hvad betyder den nye samarbejde mellem KA og Det Faglige Hus for det danske arbejdsmarked? For at finde svarene, er det nødvendigt at forstå baggrunden for skabelsen af den kristelige 'gule' model i Danmark, der strækker sig helt tilbage til septemberforliget i 1899, som lagde fundamentet for det, vi i dag betegner som den danske model.

Med septemberforliget af 1899 – verdens første hovedaftale – blev arbejdsmarkedets parter (dengang LO og DA) enige om en række principper for regulering af arbejdsmarkedet, herunder også regler for brugen af de kollektive kampskridt – strejke/blokade for lønmodtagere og lockout/boykot for arbejdsgivere. I opposition til denne 'socialistiske' eller 'røde' fagbevægelse blev Kristelig Dansk Fællesforbund (KDF) skabt. KDF var en såkaldt gul fagbevægelse, der ud fra kristne principper var modstander af arbejdskampen med brug af kollektive kamp-

midler som strejker og lockouter. KDF gik derimod ind for dialog og 'salig fred' mellem lønmodtagere og arbejdsgivere og med brug af faglig voldgift ved uøselige tvister. KDF var således i begyndelsen en organisation for både arbejdere og arbejdsgivere. Senere i 1931 blev organisationen dog formelt adskilt i en lønmodtager- og en arbejdsgiverdel, det, vi i dag kender som Krifa og KA. Krifa og KA havde altså indtil september sidste år indgået en række landsoverenskomster, men udelukkende via dialogens vej. Ingen brug af kollektive kamp-

skridt. Det er til trods for, at mange Krifa-medlemmer foretrækker en dansk (rød) model med kollektive kampmidler i forbindelse med indgåelse af overenskomster, som det fremgår af tabellen. I et interview med Altinget.dk har formanden for Krifa, Søren Fibiger Olsen, begrundet bruddet med KA med, at »KA har balanceret overenskomsten i retning mod arbejdsgivernes rettigheder i så ekstrem grad, at vi [Krifa] ikke længere vil lægge navn og rygte til. Krifa har altså måttet vente, at dialog og faglig voldgift ikke alene har været tilstrækkelig til at sikre en velfalanceret overenskomst. Den 117 år gamle forbindelse og 85 års o.k.-ægteskab står til at blive opløst.

talere med enkeltvirksomheder. Især den sidste model ligger endnu længere væk fra den danske model, da den netop bryder med princippet, at begge parter er kollektivt repræsenteret. I dag er det derfor misvisende alene at tale om én gul model i opposition til den danske model. Tværtimod har vi nu flere alternativt farvede modeller.

HVAD ER SÅ konsekvensen for arbejdsmarkedet? På lønmodtagerside må man frygte, at flere fagbevægelser kan resultere i dårligere løn og arbejdsvilkår. Det viser forskning fra bl.a. Spanien og Belgien. Forklaringen er enkel. Fagforeningers formål er netop at skabe et monopol på salg af arbejdskraften ved kollektive aftaler om løn- og arbejdsvilkår. Når uorganiserede arbejdsgivere har flere fagbevægelser at vælge imellem, kan det give mulighed for at 'shoppe' efter den billigste aftale. Især når de alternativt farvede modeller tilbyder overenskomster uden brug af kollektive kampskridt.

analyse@pol.dk
Laust Høgedahl, postdoc, Carma, Center for Arbejdsmarkedsforskning, Aalborg Universitet.

Retten til at etablere strejker og sympatikonflikter skal bevares som et middel til at indgå overenskomster

Medlemmernes holdning til brugen af strejker, 2014 (i procent)

	HELT ENIG	ENIG	HVERKEN/ELLER	DELVIS UENIG	UENIG
Krifa	21	26	29	7	14
Det faglige hus	23	21	31	11	14

Kilde: APL III, 2014

17086

Lav en havarikommission til Skat

lagde til grund, 2) Var det bevidst sket for at slanke det offentlige, eller 3) Var det udtryk for systemfejl. I forlængelse heraf skulle vi endvidere vurdere, om der skulle nedsættes en kommission til at placere et eventuelt ansvar.

Der var generel enighed om, at forklaringen om et hændeligt uheld først og fremmest var udtryk for en sørforklaring. Og det er der også god grund til at ønske, for så kunne det jo ske igen! Jeg har ikke et tilstrækkeligt belæg for, at sammenbruddet var bevidst.

Personligt tror jeg derfor mest på, at det er udtryk for systemfejl med følgende hovedkomponenter: Overgang til den generelle ledelsesfilosofi under new public management, elendig it-kompetence i det offentlige ledelseslag og Finansministeriets ensidige fokusering på mulige besparelser.

Denne vurdering vil jeg forsøge at underbygge ved at sammenholde den med de tre ovenfor nævnte ydre indikatorer for sammenbruddet i Skat. Skrotningen af EFI, der har kostet milliarder at udvikle, er udtryk for, at it-kompetencen er alt for ringe i ledelsen i det offentlige.

Det er jo ikke første gang, at offentlige it-systemer ikke lever op til det forventede. Det er snarere reglen. Det er på høje tid at tage konsekvensen af denne systemfejl. Dette kan ske ved, at besparelser ved overgang til nye it-systemer først kan medregnes, når it-systemerne fungerer.

Samtidig skal it-virksomhederne pålægges erstatningsansvar, hvis systemerne ikke fungerer. Dette kræver naturligvis også, at der er it-kompetence i ledelsen. Jeg ved godt, at Skat hævder, at

“ Fremtidig fejludbetaling af tilbageholdt udbytteskat kunne nemt stoppes

et enkelt system. At holde styr på restancer eller gæld til det offentlige kræver jo kun, at stigninger heri via nye gældsposter og rentetilskrivning samt fradrag heri ved indbetalinger konteres. Dette er på ingen måde raketvidenskab, det klarer enhver bank jo. Det urovækkende i den konkrete sammenhæng er, at det er svært at have tiltro til, at det nye system, som Skat har indgået kontrakt om, vil komme til at fungere, idet den grundlæggende it-inkompetence jo ikke er fjernet.

Fremtidig fejludbetaling af tilbageholdt udbytteskat kunne nemt stoppes. Dette forklares lettest, hvis der ses på, hvordan det kunne gå til, at der blev refunderet udbytteskat til ikkeberettigede. Det hænger grundlæggende sammen med, at ejerforholdene til børsnoterede danske selskaber er sløret. Det sker ved den såkaldte nominee-ordning.

Aktionærer i børsnoterede danske selskaber får ikke længere aktiebrev, men deres ejerforhold registreres i Værdipapircentralen. Og den egentlige aktionær kommer til at fungere, idet den grundlæggende it-inkompetence jo ikke er fjernet.

Det indirekte ejerskab – nominee-ordningen – blev etableret for at undgå,

at offentlige myndigheder eller andre kunne få kendskab til ejerforholdene til danske selskaber. Og det er dette indirekte ejerskab, der gør det vanskeligt eller umuligt for Skat med sikkerhed at vide, om en ansøgning om refusion af udbytteskat er berettiget. Der er givetvis også andre årsager til, at Skat har refunderet godt 12 milliarder kroner for meget i udbytteskat.

Dårlig ledelse med ukyndige generalister fra Finansministeriet med hertil hørende katastrofal nedprioritering af dette område er også en forudsætning for, at så vanvittige beløb har kunnet udbetales.

NU TIL DEN ENKLE, effektive og sikre måde til at opnå, at udbytteskat kun refunderes med rette. Dette kræver en simpel lovændring med følgende indhold:

- Udbytteskat kan kun refunderes, hvis Skat af den pågældende nominee oplyses om identiteten for den, der er den egentlige ejer af aktierne, og hvornår disse aktier er erhvervet.

- Skat pålægges mod sanktioner, at ejeroplysningerne er fortlørlige (kan kun bruges til sikring af korrekt sagsbehandling af udbytterefusioner), således at formålet med nominee-ordningen opretholdes.

- Tilbageholdt udbytteskat, der ønskes refunderet af aktionærer, der er registreret via en nominee, kan kun refunderes, hvis den pågældende nominee garanterer med ansvar, at de afgivne ejeroplysninger og de hertil hørende erhvervelsesdatoer er korrekte.

- Skat kan oplyse andre landes skattemyndigheder om ejerforholdene til aktier i danske selskaber for disse landes

“ Svindel med negativ moms hidrører helt overvejende fra nystartede firmaer

skatteydere, såfremt disse oplysninger kun kan bruges til skatteligging.

Med ejeroplysninger som en forudsætning for refusion af udbytteskat og med muligheden for at sammenholde disse oplysninger med data fra Værdipapircentralen vil det være let at sikre, at kun aktionærer, der er berettiget til refusion af udbytteskat, kan få denne refunderet – en simpel systemløsning.

Muligheden for tilbagebetaling af negativ moms giver skattesvindlere samme mulighed som refusion af påstået tilbageholdt kildeskat af udbytte indebærer. Muligheden herfor er blot anderledes betinget. For udbytteskat hænger muligheden for skattesvindlen først og fremmest sammen med, at ejerforholdene i børsnoterede selskaber kan være sløret.

For negativ moms hænger muligheden først og fremmest sammen med, at Skat kun har 21 dage til at undersøge, om det er berettiget at refundere negativ moms.

Der er to hovedårsager til, at virksomheder kan have negativ moms. Eksport er fritaget for dansk moms, hvorfor virksomheder med stor eksport typisk vil få negativ moms. Nystartede virksomheder, hvor indkøb dominerer over salg, vil ligeledes have en negativ momsopgørelse.

JEG TROR IKKE, at det vil være en god idé at nedsætte en skattekommission, der skal placere et ansvar for sammenbruddet i Skat. Siden Årtusindskiftet har der været i hvert fald otte skatteministre.

Og hvor mange embedsmænd, der i givet fald skulle inddrages i en sådan undersøgelse, er i hvert fald uklart for mig, men det ville givetvis ikke være et helt lille antal. Alene derfor vil det blive meget vanskeligt at henføre et ansvar til enkeltpersoner. Så hvis der skulle nedsættes en skattekommission med denne opgave, skulle det først og fremmest være for endnu en gang at vise, hvor vanskeligt det er at placere ansvar i økonomiske sammenhænge i Danmark.

Det er især tilfældet, idet sammenbruddet i Skat desværre kan få betydelige negative følger for den tillidskultur, der er en af de vigtigste årsager til, at vi i Danmark har kunnet udvikle og opretholde et udbygget velfærdssamfund med et meget højt skattetryk og samtidigt år efter år blive kåret som verdens lykkeligste nation. Og oven i købet som en af verdens mest produktive nationer.

Derimod kunne det være relevant og vigtigt at nedsætte en hurtigarbejdende kommission, der skulle redegøre for årsager til sammenbruddet i Skat og veje til genopretning.

Måske er det en sådan havarikommission, der er brug for, som det blev udtrykt over for mig af en af tilhørerne efter seancen i København.

Det er især tilfældet, idet sammenbruddet i Skat desværre kan få betydelige negative følger for den tillidskultur, der er en af de vigtigste årsager til, at vi i Danmark har kunnet udvikle og opretholde et udbygget velfærdssamfund med et meget højt skattetryk og samtidigt år efter år blive kåret som verdens lykkeligste nation. Og oven i købet som en af verdens mest produktive nationer.

Derimod kunne det være relevant og vigtigt at nedsætte en hurtigarbejdende kommission, der skulle redegøre for årsager til sammenbruddet i Skat og veje til genopretning.

Måske er det en sådan havarikommission, der er brug for, som det blev udtrykt over for mig af en af tilhørerne efter seancen i København.

Det er især tilfældet, idet sammenbruddet i Skat desværre kan få betydelige negative følger for den tillidskultur, der er en af de vigtigste årsager til, at vi i Danmark har kunnet udvikle og opretholde et udbygget velfærdssamfund med et meget højt skattetryk og samtidigt år efter år blive kåret som verdens lykkeligste nation. Og oven i købet som en af verdens mest produktive nationer.

Derimod kunne det være relevant og vigtigt at nedsætte en hurtigarbejdende kommission, der skulle redegøre for årsager til sammenbruddet i Skat og veje til genopretning.

Måske er det en sådan havarikommission, der er brug for, som det blev udtrykt over for mig af en af tilhørerne efter seancen i København.

Det er især tilfældet, idet sammenbruddet i Skat desværre kan få betydelige negative følger for den tillidskultur, der er en af de vigtigste årsager til, at vi i Danmark har kunnet udvikle og opretholde et udbygget velfærdssamfund med et meget højt skattetryk og samtidigt år efter år blive kåret som verdens lykkeligste nation. Og oven i købet som en af verdens mest produktive nationer.

Derimod kunne det være relevant og vigtigt at nedsætte en hurtigarbejdende kommission, der skulle redegøre for årsager til sammenbruddet i Skat og veje til genopretning.

CHRISTEN SØRENSEN